

Elegia

A l'amic Salvador Llobet,
geògraf, muntanyenc

*Al fons del carrer de casa
hi ha un turó que toca al cel,
un turó desert d'arbredes
i de blats... Hi ha com un vel*

*de boirines rosa i ònix
al seu volt, i tot l'areny
té reflexes d'ametistes
(sí, també, com el Montseny.)*

*És esquerp, per entre runes
de l'ermita o el castell
sols hi posa un poc de festa
la cançó d'algun ocell...*

*La muntanya em duu la imatge,
ai, d'uns dies abrusats
de clarors, anhels i somnis,
de camins mig esborrats.*

*Quan encara de la vida
no en sabia el seu neguit
i un oreig de primavera
em gronxava l'esperit.*

*Quan el front era un desvari
d'incerteses i paranys
i em prenia el seny l'aurora
de les noies de quinze anys...*

*Jo bé prou me l'estimava
el turó mig enrunat
però els anys —la gran ferida—
els records m'han embrollat.*

*I ara, ves quina troballa!
quin atzar, un joc talment:
al fons del carrer de casa
tinc l'airós Tagamanent.*

Jaume Llacuna i Poch
Desembre del 1980

Avui remarcarem algunes paraules castellanes que usem, molt sovint, sobretot al nostre llenguatge parlat.

ENTERAR: Podem usar **assabentar**, **fer saber**, **fer avinent**, **enovar**, **informar**, **comunicar**, **donar compte**, **participar**, **notificar**, **contar**, **indicar**, etc.

CALDO: Hem de traduir-la per **brou**. Ara bé, quan vulguem referir-nos a guisats, podem usar **suc**. I **sucs**, en plural, quan fem referència als vins, olis o d'altres vegetals alimentaris. La frase castellana a **quien no le gusta caldo, taza y media**, la podem traduir per a **qui no vol cols, dos plats**.

TONTO: Tenim un bell estol de mots nostres per a substituir-la. Podem usar, entre d'altres, **ximple**, **ximplet**, **bajà**, **imbecil** (no imbècil com acostumem dir), **estòlid**, **beneit**, **beneitó**, **liró**, **ba-boia**, **capsigrany**, **pampana**, **pastanaga**, **ceballot**, **insensat**, etc. La frase **tonto de capirote** la traduirem per **beneit del cabàs**, i la de **a tontas y a locas**, per a la **babalà** o bé de **sobtada**.

INTRINGULIS: Podem usar **entrellat**, **quid**, **nus**, **essència**, **entranyes**, **bessó**, etc., segons els casos.

TAMANY: Traducció directa que fem de la paraula castellana **tamaño** i hem d'usar **grandària**, quan vulguem significar allò que té de gran una cosa. Ex.: **la grandària d'un quadre**; per **format**, quan vulguem referir-nos a la dimensió que es dona a un llibre, diari, etc., segons es plegui el full de paper en dos, quatre, vuit, etc.; per **volum**, quan fem referència a la grandor d'una porció il·limitada d'espai, com per exemple, el volum d'una esfera, i per **mida**, si assenyallem la dimensió que ha de tenir una cosa per a l'ús a què està destinada. Ex.: **Quina mida han de tenir els llistons?**

ENFERMETAT: De la mateixa mane-

ra que, en català, no hi ha **enfermos**, sinó **malalts**, tampoc no tenim **enfermetats**, sinó **malalties**. Ara bé, hem de fer constar que el nostre Diccionari recull el mot **infermetat** amb la vocal i inicial, per a designar aquestes dues coses: a) manca de fermetat (qualitat de ferm, sinònim també de fermesa), i b), la manca de disposició de l'organisme a accomplir tal o tal funció.

ERGUIT: Una altra traducció directa de la paraula castellana **erguido**. També tenim un reguitzell de mots per a substituir-la. Destaquem: **altiu**, **alterós**, **altivol**, **inflat**, **orgullós**, **arrogant**, **esirat**, **tibat**, **entonat**, **envanit**, **enfaristolat**, **engallat**, **enravenxinat**, **emmidonat**, **encastellat**, **encrestat**, **petulant**, etc.

VIVENDA: Traducció literal de **vi-vienda**. Hem d'usar **habitatge**, **casa**, **estatge**, **habítacle**, etc.

TRIUQUINUELAS: La podem traduir, segons els casos, per una frase ben nostra com és **fugir d'estudi**. En altres casos, podem usar **circumloqui**, **ambigüitat**, **ambages**, **indirecta**, **perifrasis**, **eufemismes**, **embutts**, **voltes**, etc.

GAFE: Usem aquesta paraula per a designar aquella persona que duu **malastrugança**, o sigui, mala sort, dissort, sobretot en el joc. Per tant, podem dir **malestruc**, **malaventurós**, etc.

SOLVENTAR: Aquest és un verb que el fem servir a tort i a dret. I no el tenim en català. Per tant, cal substituir-lo per **solucionar**, **resoldre**, **arranjar**, **posar remei**, **sortir-se'n**, **liquidar**, **menar a fi**, **desentranyar**, **treure l'entrellat** o **desentrellar**, segons s'escaigui.

CERROJO: La traducció d'aquesta paraula castellana és **forrellat**, quan ens referim a la barreta de ferro que va subjecta amb dues argolles a una porta o finestra i que, fent-la lliscar, es fica per un dels seus extrems en una altra argolla o forat que hi ha en el bastiment o en l'altra fulla, i així tanca la porta o la finestra; i **pany**, quan fem referència a la part d'una arma de foc que serveix per a disparar-la.

ENTENTE: Hem d'usar **entesa** o bé **avinença**.

APERTURA: Molt corrent. I no hem d'oblidar que cal substituir-la per **obertura**.

Un altre dia continuarem, si a Déu plau.

M.

BATLLE

FOTO · CINE · OPTICA

- TOT PER A LA FOTOGRAFIA
- ELS MILLORS PREUS
- NO CAL SORTIR DE GRANOLLERS
- PROVEU-HO

PLAÇA MALUQUER, 2

Telèfon 870 17 90

GRANOLLERS